

SB INSIGHT

KARTLÄGGNING AV CIRKULÄR EKONOMI PÅ SVENSKA STORBOLAG

2018

EN STUDIE AV SVENSKA LARGE CAP-BOLAG PÅ NASDAQ OMX

Cradlenet
- ACCELERATING CIRCULAR ECONOMY -

RAGN SELLS
En del av kretsløpet

CERISE
Centrum för resurseffektivitet i Sverige

ivl
SVENSKA
MILJÖINSTITUTET

Nordea

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

OM STUDIEN

01 VAD INNEBÄR EN CIRKULÄR EKONOMI?

VAD ÄR CIRKULÄR EKONOMI?

6

02 SVENSKA LARGE CAP BOLAG & CIRKULÄR EKONOMI

FINNS CIRKULÄR EKONOMI ELLER CIRKULÄRA FLÖDEN PÅ ER AGENDA?

9

HAR NI SATT UPP KONKRETA MÅL FÖR ERT ARBETE MED CIRKULÄR EKONOMI?

10

HINDER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

11

MÖJLIGHETER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

16

SAMMANSTÄLLNING HINDER & MÖJLIGHETER

20

VAD SER NI FÖR POTENTIAL TILL STÖRRE SAMVERKAN MED ANDRA AKTÖRER
LÄNGS ER VÄRDEKEDJA FÖR ÖKAD CIRKULARITET?

21

INGÅR NI I NÅGRA INDUSTRIELLA SYMBIOSPROJEKT FÖR ÖKAD
RESURSEFFEKTIVITET OCH HÅLLBARHET?

25

NÄR NI UPPHANDLAR, FINNS DET KRAV PÅ ATT PRODUKTEN NI KÖPER IN HELT
ELLER DELVIS HAR FRAMSTÄLLTS AV ÅTERVUNNA MATERIAL?

26

FÅR NI FRÅGOR AV DE NI SÄLJER TILL AVSEENDE HUR MYCKET ÅTERVUNNET
MATERIAL DET ÄR I PRODUKTEN?

27

03 APPENDIX

TABELLER - ÖPPNA SVAR

29

OM SB INSIGHT

33

01 VAD?

EN KARTLÄGGNING AV MARKNADEN

Rapporten är en kartläggning av arbetet med cirkulär ekonomi på svenska Large Cap-bolag på Nasdaq OMX. Den ger ökad insikt i hur kunskapsnivåerna, beteendena och utmaningarna ser ut i bolagens arbete med cirkulär ekonomi genom att utforska följande frågeställningar:

- ✓ Finns cirkulär ekonomi eller cirkulära flöden på Er agenda?
- ✓ Har ni satt upp konkreta mål för ert arbete med cirkulär ekonomi?
- ✓ Vilka hinder har ni stött på för ökad cirkularitet?
- ✓ Vilka möjligheter ser ni med att arbeta cirkulärt?
- ✓ Vad ser ni för potential till större samverkan med andra aktörer längs er värdekedja för ökad cirkularitet?
- ✓ Ingår ni i några industriella symbiosprojekt för ökad resurseffektivitet och hållbarhet?
- ✓ När ni upphandlar, finns det krav på att produkten ni köper in helt eller delvis har framställts av återvunna material?
- ✓ Får ni frågor av de ni säljer till avseende hur mycket återvunnet material det är i produkten?

03 VARFÖR?

EN FÖRSTÅELSE FÖR CIRKULÄRA MÖJLIGHETER

Syftet med denna rapport är att utvärdera hur arbetet med omställningen till en cirkulär ekonomi ser ut hos stora svenska bolag. Vilka hinder och möjligheter finns på området, hur ser upphandlingsprocesserna ut, har bolagen utarbetade mål på området för cirkulär ekonomi etc.

Syftet med att titta på Large Cap-bolag är tudelad. Dels har dessa bolag medel och makt att driva frågorna och inspirera mindre bolag. Dels har de många utmaningar beroende på storskalighet och komplexa värdekedjor. Därmed utgör bolagen intressanta studieenheter.

02 HUR?

DATAINSAMLING

Studien genomfördes under april 2018 genom telefonbaserade djupintervjuer med i första hand hållbarhetschefer på svenska Large Cap-bolag. I de fall där bolaget saknade hållbarhetschef, kontaktades hållbarhetsansvarig eller ansvarig för Investor Relations. Bolagen finns huvudsakligen i 8 branscher; tillverkningsbolag, tjänstebolag, teknikbolag, leverantör/distributör, fastighetsbolag, IT-bolag, finans-/investmentbolag, samt industri/utvinningsbolag.

Av de 94 bolag som kontaktades, såg svarsfrekvensen ut enligt följande:

- ✓ Antal svarande bolag: 38 st.
- ✓ Antalet bolag som tackat nej till att delta: 6 st.
- ✓ Antal bolag som visat intresse men inte svarat : 6 st.
- ✓ Antalet bolag som ej svarat på förfrågan om att delta: 26 st.*
- ✓ Antal bolag som inte har haft en person med rätt kompetens för att svara på frågorna: 18 st.

* Dessa 26 bolag har kontaktats minst 3 gånger och vi olika tillfällen och tidpunkter. Dock utan framgång.

En förutsättning för att kunna genomföra intervjuerna har varit anonymitet för respondenterna. Detta har vi också garanterat, varför vi i rapporten inte redovisar vilka bolag som svarar vad.

SB INSIGHT

Datainsamlingen genomfördes av
analysföretaget SB Insight.

LISTA PÅ TILLFRÅGADE BOLAG

AAK	FABEGE	MUNTERS GROUP	VOLVO
ABB	FINGERPRINT CARDS	NCC	WALLENSTAM
AHLSSELL	GETINGE	NETENT	WIHLBORGS FASTIGHETER
AHLSTROM-MUNKSJÖ OYJ	H&M	NIBE INDUSTRIER	ÅF
ALFA LAVAL	HANDELSBANKEN	NOBIA	
ARJO	HEMFOSA FASTIGHETER	NORDEA BANK	
ASSA ABLOY	HEXAGON	ORIFLAME HOLDING	
ASTRAZENECA	HEXPOL	PANDOX	
ATLAS COPCO	HOLMEN	PEAB	
ATRIUM LJUNGBERG	HUFVUDSTADEN	RATOS	
ATTENDO	HUSQVARNA	RESURS HOLDING	
AUTOLIV SDB	ICA GRUPPEN	SAAB	
AVANZA BANK HOLDING	INDUSTRIVÄRDEN	SAGAX	
AXFOOD	INDUTRADE	SANDVIK	
AXIS	INTRUM	SCA	
BALDER	INVESTOR	SEB	
BETSSON	JM	SECURITAS	
BILLERUDKORSNÄS	KINDRED GROUP	SKANSKA	
BOLIDEN	KINNEVIK	SKF	
BONAVA	KLÖVERN	SSAB	
BRAVIDA HOLDING	KUNGSLEDEN	STORA ENSO	
CASTELLUM	LATOUR	SWECO	
COLLECTOR	LEOVEGAS	SWEDBANK	
COM HEM HOLDING	LIFCO	SWEDISH MATCH	
DOMETIC GROUP	LOOMIS	SWEDISH ORPHAN BIOVITRUM	
ELECTROLUX	LUNDBERG	TELE2	
ELEKTA	LUNDIN MINING CORPORATION	TELIA COMPANY	
ERICSSON	LUNDIN PETROLEUM	THULE GROUP	
ESSITY	MILlicom INTERNATIONAL CELLULAR SDB	TIETO	
EVOLUTION GAMING GROUP	MTG	TRELLEBORG	

KLICKA PÅ NAMNET
FÖR ATT LÄSA MER
OM RESPEKTIVE
BOLAG.

AKTÖRERNA BAKOM STUDIEN

TILLSAMMANS FÖR ATT DRIVA CIRKULÄR EKONOMI FRAMÅT

Denna rapport är ett samarbete mellan Cradlenet, Ragn-Sells, IVL Svenska Miljöinstitutet/Cerise och Nordea. Nedan presenteras representanterna för respektive aktör.

Elin Bergman
Ordförande, Cradlenet
elin@cradlenet.se
www.cradlenet.se

Pär Larshans
Hållbarhetschef, Ragn-Sells AB
par.larshans@ragnsells.com
www.ragnsells.com

Åsa Stenmarck
Climate & Sustainable Cities - Waste
IVL Svenska Miljöinstitutet / Cerise
asa.stenmarck@ivl.se
www.ivl.se

Sasja Beslik
Head of Group Sustainable Finance, Nordea
sasja.beslik@nordea.com
www.nordea.com

PART 01

VAD INNEBÄR EN CIRKULÄR EKONOMI?

2018

VAD ÄR CIRKULÄR EKONOMI?

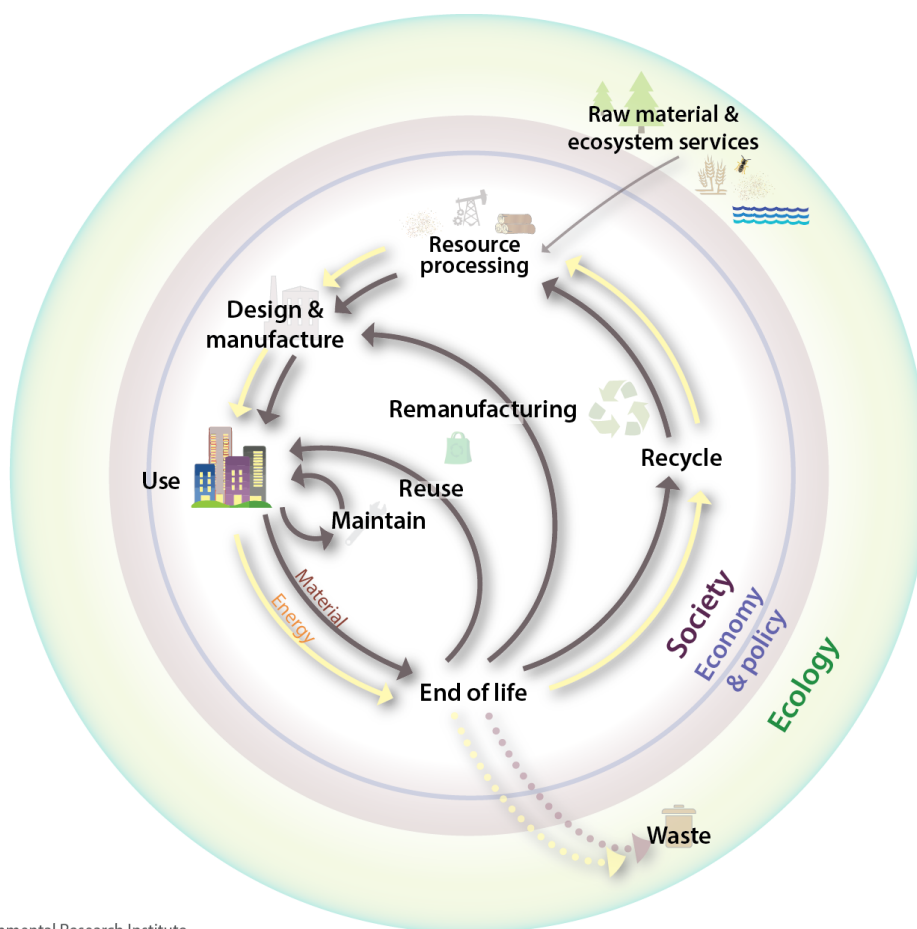
PRINCIPERNA I EN CIRKULÄR EKONOMI

STUDIENS DEFINITION AV CIRKULÄR EKONOMI BYGGER PÅ VEDERTAGNA PRINCIPER BASERADE PÅ FORSKNING. HÄR REDOGÖR VI FÖR VAD EN CIRKULÄR EKONOMI INNEBÄR.

01 OPTIMERA RESURSAVKASTNINGEN

I en cirkulär ekonomi finns både biologiska och tekniska cykler. De tekniska cyklerna hanterar ändliga material, medan de biologiska cyklerna hanterar förnybara material. Optimerad resursavkastning kräver effektiv omsättning av produkter och material i både de tekniska och biologiska cyklerna. I en cirkulär ekonomi flödar material så många gånger som möjligt i de innersta cyklerna innan de roterar i de yttre cyklerna.

Till exempel är återanvändning av en produkt högre värderad än återvinning av en produkt, när man tittar på de tekniska cyklerna. Ju fler gånger ett material cirkuleras inom varje cykel desto högre är värdet av resurserna. I de biologiska cyklerna så konstrueras, konsumeras och upplöses resurserna för att bli råmaterial i en ny cykel och därigenom skapa nytt värde i ekonomin.

VAD ÄR CIRKULÄR EKONOMI?

PRINCIPERNA I EN CIRKULÄR EKONOMI

02 FRÄMJA SYSTEMEFFEKTIVITET OCH DESIGNA UT NEGATIVA EXTERNALITETER

Detta stadium innebär minimering av skador på befintliga system och kontroll och hantering av negativa externaliteter. En negativ externalitet uppstår när en ekonomisk transaktion inte beaktar den negativa effekten för en tredje part (som till exempel med luftföroreningar). Det betyder att ingen är beredd att betala för luftföroreningar eftersom ingen är "direkt ansvarig" för den ekonomiska transaktion som orsakade den. Därför orsakar negativa externa effekter marknadsmisslyckanden. Att hantera negativa

externa effekter kan alltså betyda att t.ex. utforma system som inte orsakar så många negativa externaliteter i första hand eller att kontrollera externaliteter genom exempelvis beskattning.

03 BEVARA OCH FÖRBÄTTRA DET NATURLIGA KAPITALET

I EN CIRKULÄR EKONOMI VÄLJS RESURSERNA NOGA, OCH TILLHANDAHÅLLS GENOM FÖRNYBARA OCH / ELLER RESURSEFFEKTIVA PROCESSER OCH TEKNIKER. EN CIRKULÄR EKONOMI SÄKERSTÄLLER ATT VÄRDET PÅ DET NATURLIGA KAPITALET ÖKAR GENOM ATT

DE GRUNDLÄGGANDE EGENSKAPERNA I EN CIRKULÄR EKONOMI

Under antagandet att de tre tidigare angivna villkoren är uppfyllda innebär en cirkulär ekonomi att:

- ✓ Det finns inget avfall. Biologiska material kan alltid upplösas i nya cykler och tekniska material är utformade på ett sätt som ständigt uppgraderas för att behålla resursernas värde
- ✓ Ekonomin består av olika aktörer med olika storskalighet
- ✓ All energi är förnybar
- ✓ Ekonomin är inriktad på systemtänkande och på kopplingar mellan olika aktörer och konsekvenserna av dessa länkar
- ✓ Priserna bör återspegla hela produktkostnaden och därmed internalisera negativa externaliteter

PART 02

SVENSKA LARGE CAP-BOLAG & CIRKULÄR EKONOMI

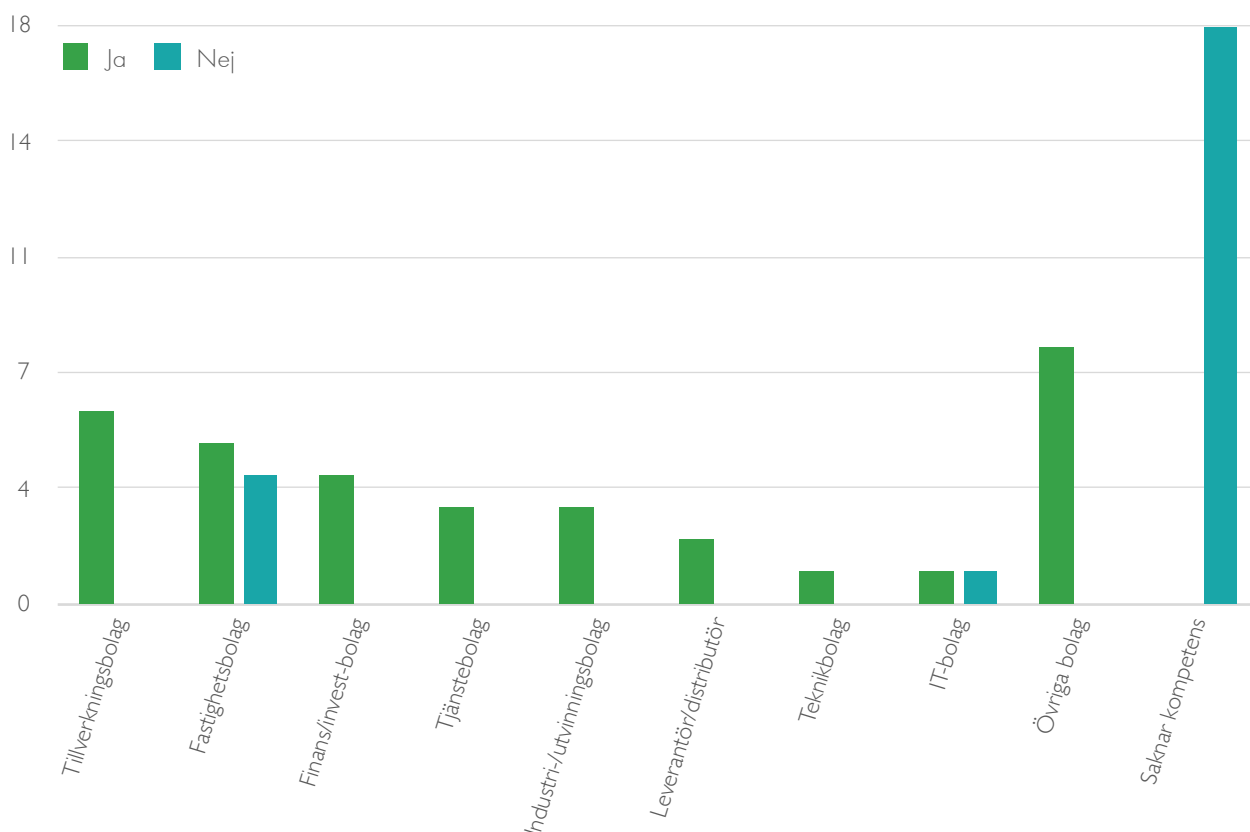
2018

FINNS CIRKULÄR EKONOMI ELLER CIRKULÄRA FLÖDEN PÅ ER AGENDA?

Majoriteten av de svarande bolagen arbetar på något sätt med cirkulär ekonomi. Vissa mer utvecklat än andra. Ett industribolag beskriver avancerat hur de bedriver återvinning av metaller och uppger att flera av deras produktionsflöden bedrivs med cirkulär ekonomi i åtanke, medan ett av fastighetsbolagen menar att cirkulär ekonomi existerar i deras verksamhet teoretiskt men inte praktiskt. Minskad materialåtgång för att förlänga livslängden på produkterna/tjänsterna verkar vara ett vanligt sätt att arbeta för ökade cirkulära flöden. De Large Cap-bolag som uppgett att de inte arbetar med cirkulär ekonomi befinner sig i fastighetsbranschen och IT-branschen.

"Vi har alltid tänkt på återanvändning av delar och material av kostnadsskäl eftersom det i många fall är mycket dyra komponenter i våra produkter."
-Ett finans-/investmentbolag

FINNS CIRKULÄR EKONOMI ELLER CIRKULÄRA FLÖDEN PÅ ER AGENDA?

HAR NI SATT UPP KONKRETA MÅL FÖR ERT ARBETE MED CIRKULÄR EKONOMI?

Alla bolag som arbetar med cirkulär ekonomi har inte konkreta mål. Bland tillverkningsbolagen och inom kategorin "övriga bolag" finns de som till störst grad har satt upp konkreta mål. Flera av bolagen som inte arbetar efter konkreta mål idag, håller på att introducera dessa typer av mål framöver. Bland dem som har konkreta mål så skiljer sig graden på dessa mål. Medan de mest avancerade bolagen arbetar efter nyckeltal specifikt för cirkulär ekonomi så har andra kvalitativa mål kring bl.a. materialanvändning, vattenanvändning, eller projektmål i relation till t.ex. innovation och produktutveckling.

JA

"JA, Vi har börjat att arbeta med mål där vi fokuserar på förnybara material, återvinning och kompostering. Vårt första mål är att återvinna all avfall, som energi och material, från våra produktionsenheter fram till 2030. I slutet av 2017 hade vi lyckats återvinna 72% från våra produktionsenheter."

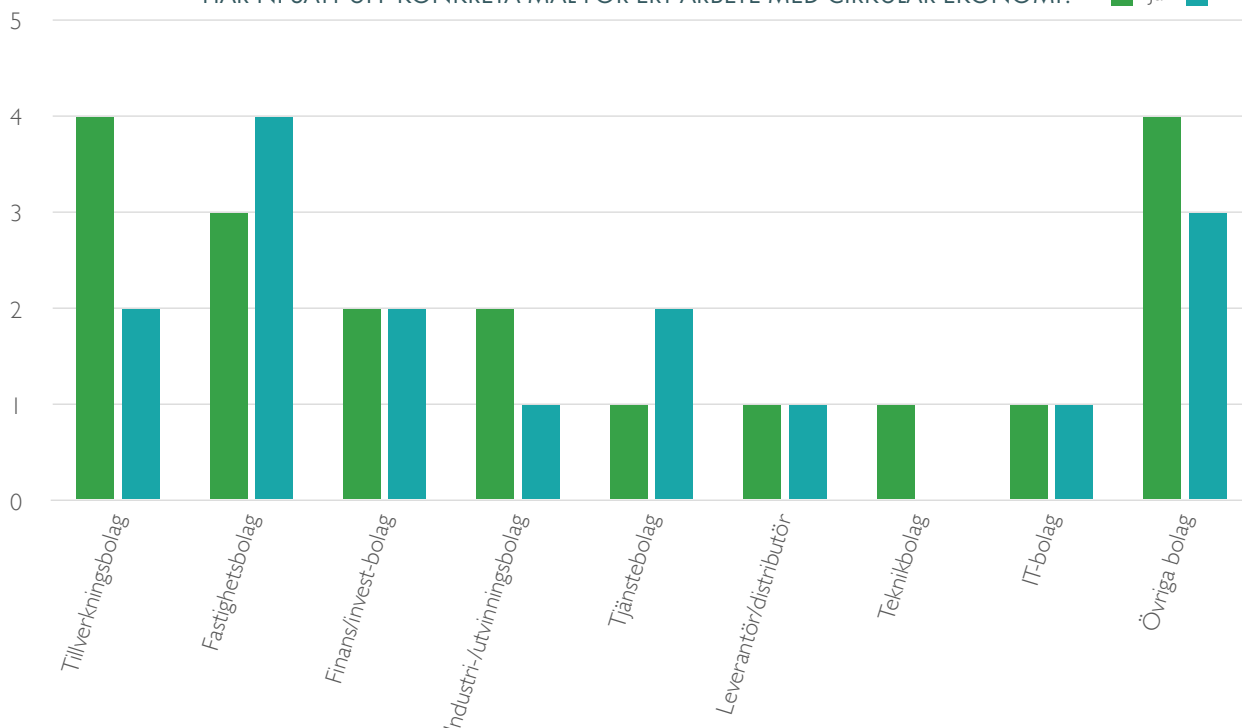
NEJ

"För oss handlar det om affärsutveckling och att bidra med relevanta tjänster för framtidens samhällsutveckling. Vi har redan idag kunskap om detta och en stor del av våra tjänster kopplar mot cirkulär ekonomi. Det som är nytt är hur en mer systematisk övergång till en cirkulär ekonomi kommer att påverkar Sverige och våra kunder och vilken typ av rådgivning de kommer att ha behov av då."

61% av Large Cap-bolagen har ännu inte satt konkreta mål för sitt arbete med cirkulär ekonomi.*

HAR NI SATT UPP KONKRETA MÅL FÖR ERT ARBETE MED CIRKULÄR EKONOMI?

■ Ja ■ Nej

Datan speglar de 38 respondenter på Large Cap-bolag som besvarat frågor kring cirkulär ekonomi.

*Inkluderar de 18 bolag som uppgav att de inte ens har kompetens inom området (se sida 3).

HINDER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

TILLVERKNINGSBOLAG	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	HUVUDSAKLIGT HINDER
	Det saknas enighet kring material t.ex. infästningar mm. Det saknas lagstiftning som stödjer detta exempelvis; vad är ett avfall, kemisk innehåll. Saknas garantier (t.ex. kvalitet) av material som ska återanvändas.	• Saknas stöttande lagstiftning • Bristande kvalitet av återanvändbart material
	Att hitta storskaliga lösningar med finansiell relevans.	• Storskaliga lösningar med finansiell relevans
	Effektiv logistik. Uppnå tillräckliga volymer för att få effektiva flöden för t.ex. återvunnen råvara eller för att skapa cirkulära affärsmodeller.	• Logistik • Storskaliga lösningar
	Bokföringsmässigt: vem äger kapitalvaran? Legala hinder: vad är garantin på en återvunnen produkt? Logistisk: Hur ska återvunnet material kunna matchas in i andra produkter? Ibland är det enklare och billigare att göra nytt material. Vi vill öka vår försäljning av återtillverkning.	• Logistik • Legala hinder • Billigare/enklare med nytt material • Bokföringen av kapitalet
	Processutveckling och tekniska genombrott krävs. Tillgången på återvunnet material är begränsad.	• Tillgång på återvunnet material • Teknikutveckling
	Vår målsättning är att våra produkter och dess ingående material skall ha så låg miljöpåverkan som möjligt utan att kompromissa med säkerhet, kvalitet och livslängd. I vissa fall har vi sett att tillgänglighet i utbud och jämn kvalitet av återvunna råvaror är en utmaning.	• Tillgång & kvalitet på återvunnet material
	Lagstiftning och standarder är inte samordnade. Saknas bra återvinningsstrukturer som bidrar till effektiv logistik med låg miljöpåverkan. Bra och fungerande eftermarknad för återvunna material saknas. Kontaminering av återvunna material.	• Lagstiftning • Återvinningsstrukturer • Bristande marknad för återvunna material • Kontaminering av återvunna material

HINDER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	HUVUDSAKLIGT HINDER
TJÄNSTEBOLAG	Fortsatt låg kunskap i många branscher. En svensk strategi som är för fokuserad på konsumentledet och inte på de större industriella aktörerna. Ännu inte några större skiften hos myndigheter.	- Låg kunskap - Skifta ansvarsfördelningen från konsument till industri & myndigheter
LEVERANTÖR/ DISTRIBUTÖR	Vi producerar ingenting utan erbjuder endast tjänster.	
	Olika beroende på inkösperspektiv eller produktionsperspektiv i värdekedjan. I vissa materialflöden är det enklare än andra, beror på användningsområde. Om användningsområdet är ex. kärnkraft så måste vi kunna säkra materialkvalitet, där är återvunnet material svårt att beräkna. Vi måste också jobba med tillräcklig mängd för att det ska bli ekonomiskt försvarbart. Vi har jobbat med projektet "Waste to value". Att synsättet redan i produktutvecklingsfasen saknas. Tänket att produkter kan uppgraderas, repareras och servas under livslängden och demonteras på ett enkelt sätt fattas. Vill fokusera mer på det framåt, har redan nu ganska stor serviceverksamhet.	- Svårighet att beräkna återvunnet material - Cirkulär ekonomi saknas i produktutvecklingsfasen
IT-BOLAG	Den generella kulturen och affärsmodellen som utgår ifrån konsumentelektronik som ska bytas ut så ofta det går oavsett funktionalitet.	Affärskultur/affärsmodell
	Komplex värdekedja med många parter inblandade där merparten verkar i Kina.	Komplex värdekedja

HINDER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	HUVUDSAKLIGT HINDER
TEKNIKBOLAG	"Takeback-setupen", som inte är tillräckligt utbyggd i världen, inom EU finns Waste to Energy som tar hand om avfall. Måste hanteras i bulk, transport onödig belastning. Enstyckes-enheterna är ett hinder. Tillgång på återvunnet material är begränsad.	• Återvinningssystem • Tillgång på återvunnet material
FINANS/INVESTMENT	Våra bolag finns på så olika marknader, hinder på en viss marknad är inte hinder på en annan, mer krav på bolagen här i Norden än i USA till exempel. Det är också en affärsmodellsfråga, och omvärldsfaktorer som påverkar affärsmodellen eller möjligheterna till cirkularitet.	• Olika krav på olika geografiska marknader • Affärsmodellen
	Kunskapsbarriär kring vad det innebär för affären både hos kunder och medarbetare.	• Kunskapsbarriärer hos kunder och medarbetare
INDUSTRI/ UTVINNINGSBOLAG	Motsägande mål. Om man skall smälta elektronikskrot så är det en nödvändighet att också smälta den plast som omger metallerna. Att smälta plast ger CO2 utsläpp. Det finns fler exempel likt detta.	• Målkonflikter
	Kostnader och kvalitet är några saker som kan påverka det direkta cirkulära flödet. Att sortera avfall i många olika fraktioner och därmed underlätta återvinning i nästa steg är numera väl fungerande i organisationen. Det innebär nog att vissa delar av organisationen närmar sig nästa steg, cirkulär hantering.	• Höga kostnader • Bristande kvalitet av material

HINDER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	HUVUDSAKLIGT HINDER
INDUSTRI/ UTVINNINGSBOLAG	LCA-analyserna är omständliga jämfört med affärsmodellerna. Vissa produkt- och kundsegment är lättare att jobba cirkulärt med än andra. I vissa fall kan vi ta tillbaka våra produkter från kunden och laga dom och återanvända dom men inte vad gäller alla produkter.	• Affärsmodellen • Svårighet att återanvända vissa produktgrupper från vissa kundsegment
FASTIGHETSBOLAG	Tekniska men inga större hinder.	• Teknik
	Att nytt material är för billigt. När vi försöker renovera och återanvända blev det i vissa fall dyrare än att köpa nytt. Tyvärr hänger den ekonomiska modellen inte ihop med cirkularitet än.	• Nytt material är billigare • Affärsmodellen
	Så länge man kan återanvända material i samma projekt eller byggnad är det största problemet ett mind-set hos inblandade parter. Ska produkterna lämna byggnaden tillför vi flera utmaningar i form av lagring och verktyg för att hitta tillgång och efterfrågan.	• Icke-cirkulärt mind-set • Logistik
	Inget bra system, svårt med garantier och tidspressat.	• Garantier
	Avfallsdefinitionen och kvalitetsfrågor.	• Bristande kvalitet • Avfallsdefinitionen

HINDER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	HUVUDSAKLIGT HINDER
ÖVRIGA BOLAG	• Övergång till en mer cirkulär ekonomi kräver förändringar i hela värdekedjan från produktdesign till nya affärsmodeller och nya metoder för att omarbete avfall till ny råvara samt att få användare att ändra beteende. Höga renhetskrav på material försvårar användningen av icke jungfruliga material. • Vi är delvis beroende av våra leverantörers syn på cirkularitet. • Lagstiftning. • Lagstiftning, brist på teknik och nya innovationer. • Just nu är det okunskap ibland svårt att hålla tid och budget.	• Renhetskrav på materialet • Brister genom hela värdekedjan • Leverantörsberoende • Lagstiftning • Okunskap • Tid och kostnader

MÖJLIGHETER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	HUVUDSAKLIG MÖJLIGHET
TILLVERKNINGSBOLAG	Mindre avfall, ökad ordning och reda på byggarbetsplatserna, snabbare byggprocess.	• Mindre avfall • Snabbare & smidigare process
	Flera; minskat avtryck för produkter, på lång sikt finansiella fördelar, säkra tillgång till mer hållbara råmaterial.	• Finansiella fördelar • Säker tillgång på material • Lägre klimatpåverkan
	Ytterligare ökad resurseffektivitet.	• Ökad resurseffektivitet
	Det är alltid en risk att utvinna material ur marken, att jobba mer med återvunnet material minskar den risken. Vi ser också möjligheter i att bygga cashflow på icke-materiella saker såsom kunskap. Liksom att få ner inköpskostnaderna generellt.	• Riskminimering • Minskade inköpskostnader • Vinst på icke-materiellt kapital
	Återvunna råmaterial ger våra produkter en lägre klimatpåverkan, vid utvärdering av produkter från ett livscykelperspektiv där majoriteten av våra produkters CO2-fotavtryck genereras från råmaterial.	• Lägre klimatpåverkan
TJÄNSTEBOLAG	Stora. En ökad cirkularitet för in mer komplexitet i samhällsutvecklingen vilket ökar behovet för rådgivning med bred kompetens samt ett ökat informationsbehov och integrerade lösningar. Exportmöjligheter för vår rådgivning då detta bygger vidare på svenska paradgremar som samverkan och höga prestanda inom hållbar stadsutveckling.	• Ökar efterfrågan på rådgivning • Ökat behov för information och integrerade lösningar
	Stora möjligheter för många av våra kunder när det gäller såväl förpackningar som produkter.	• Förpackningar • Produktutveckling

MÖJLIGHETER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	HUVUDSAKLIG MÖJLIGHET
LEVERANTÖR/ DISTRIBUTÖR	Kommersiell möjlighet, kunder kommer fråga framåt efter det: det som går att reparera och serva. Kunderna kommer fråga efter att kunna uppgradera och förbättra funktionalitet i mekanik och elektronik. Det finns en missad kommunikationsmöjlighet hos fler än oss: många material innehåller återvunnet men det kommuniceras inte.	• Kommersiell möjlighet i och med ökad efterfrågan
	Att hitta värde av det som tidigare har setts som waste. Vi samarbetar med våra kunder för att hjälpa dom i sina värdekedjor och processer.	• Skapa värde av avfall
IT-BOLAG	Svår bransch men går naturligtvis alltid att förbättra. En mer cirkulär värdekedja skulle eventuellt kunna sänka kostnaderna för råvaror och ingående komponenter, speciellt om det finns/uppstår begränsningar i tillgången på vissa material.	• Sänka kostnader för material
	Ur ett hållbarhetsperspektiv – enormt värde och enorma möjligheter när det handlar om att reparera och återanvända konsumentelektronik. Ur ett affärsperspektiv – långsamt (mycket långsamt!) ökande kundkrav på att erbjuda cirkulära lösningar typ återköp av gamla telefoner; viss good-will bland medvetna konsumenter.	• Lägre klimatpåverkan • Ökad efterfrågan från kund
TEKNIKOLAG	Vi ser mindre klimatpåverkan, i andra hand vill vi använda detta som är marknadsföring, vi använder det redan lite. Hoppas fler vill göra samma.	• Lägre klimatpåverkan • Medel för marknadsföring

MÖJLIGHETER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	HUVUDSAKLIG MÖJLIGHET
FINANS/INVESTMENT	Det är resurseffektivt, det möter stakeholders förväntningar och det är smart helt enkelt.	• Resurseffektivitet • Möta intressenters förväntningar
	Ökad effektivitet (kostnadsbesparingar) och främjande av innovativa idéer. Bli en del av större cirkulära flöden, utanför företaget.	• Resurseffektivitet • Innovation
	Massor. Cirkulära affärsmodeller driver både affär och resurseffektivitet. Omställning i flera branscher och förändrade finansieringsbehov av verksamheter.	• Resurseffektivitet • Driver affärer
INDUSTRI/ UTVINNINGSBOLAG	Vissa ämnen/komponenter kan vara av intresse att fokusera på, då de är priskänsliga och har större råvarubrist. Självklart kommer detta vara stora möjligheter framöver och ett måste för att kunna få resurserna att räcka till och vara hållbart.	• Stabil tillgång på resurser
	Smartare affärer, bättre för miljön och billigare och enklare för kunderna.	• Lägre klimatpåverkan • Billigare & enklare för kund
FASTIGHETSBOLAG	Effektiv verksamhet. Sundare affärsmodell. Framtidssäkra vår affär.	• Effektivitet • Framtidssäkra affären
	Utöver att det är en nödvändighet (att ställa om till cirkulära flöden) rent miljömässigt så ser vi potentiella möjligheter till stora kostnadsbesparingar. I ett initialt skede även till profilering och lite positiv PR.	• Lägre klimatpåverkan • Kostnadsbesparingar • Positiv PR
	Resurseffektivitet, kostnadsbesparingar innovation.	• Resurseffektivitet • Kostnadsbesparingar • Innovation

MÖJLIGHETER FÖR ÖKAD CIRKULARITET

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	HUVUDSAKLIG MÖJLIGHET
ÖVRIGA BOLAG	• Resurssnåla materialflöden kan skapa både finansiella och miljömässiga fördelar och i slutändan leda till en förbättrad sjukvård. • Det är en hygienfaktor att verka för en bättre miljö. • Ger stora fördelar för medarbetarengagemang och kundnöjdhet. • Möjligheter inom miljöpåverkan, ansvarstagande och besparingar. • Vi har stor påverkan och då kan vi bidra med vårt strå till stacken, minskad miljömässig påverkan. Kretsloppstänk i arbetsflöden. Se affärsmodellen i ett större sammanhang. • Genom att röra oss mot en cirkulär affärsmodell vill vi gå från en linjär tillverkningskedja till en modell som använder redan befintliga produkter som råvara i skapandet av nytt och åtråvärt mode. På kort sikt bidrar det till att textilier inte hamnar på soptippen. På lång sikt kan detta förändra sättet mode skapas och används, och drastiskt minska utvinningsbehovet av naturresurser från vår planet. Vi tror att företag som tar ansvar för människor och miljö kommer att bli de mest framgångsrika på sikt.	• Resurseffektivitet • Lägre klimatpåverkan • Ökad nöjdhet hos medarbetare och kunder • Kostnadsbesparingar • Utvecklade affärsmodeller

SAMMANSTÄLLNING - HINDER & MÖJLIGHETER

TOP 5 HINDER FÖR CIRKULÄR EKONOMI

SAMMANSTÄLLNING AV HINDER OAVSETT BRANSCH

- ✓ Lagstiftning
- ✓ Kvalitet & tillgång på återvunnet material
- ✓ Höga kostnader för icke-jugrfuligt material
- ✓ Låg kunskap kring cirkulär ekonomi
- ✓ Bristande affärsmodeller/ett bristande mind-set gällande cirkulär ekonomi

TOP 5 MÖJLIGHETER FÖR CIRKULÄR EKONOMI

SAMMANSTÄLLNING AV MÖJLIGHETER OAVSETT BRANSCH

- ✓ Resurseffektivitet: Kostnadsbesparingar
- ✓ Resurseffektivitet: Lägre klimatpåverkan
- ✓ Att skapa ökad efterfrågan hos kund
- ✓ Marknads- och kommunikationsmässiga fördelar
- ✓ Främja innovation

VAD SER NI FÖR POTENTIAL TILL STÖRRE SAMVERKAN MED ANDRA AKTÖRER LÄNGS ER VÄRDEKEDJA FÖR ÖKAD CIRKULARITET?

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	MÖJLIG POTENTIAL
TILLVERKNINGSBOLAG	Samverkan är en förutsättning för cirkularitet i vår bransch. Det finns idag några få samarbeten för att genomföra utredningar kring cirkularitet.	• Stor potential
	Vår bransch har lång erfarenhet av cirkulära flöden i form av återvunnet trä i produkter. Samverkan med leverantörer är relevant, men även framåt i värdekedjan.	• Stor potential
	Vi delar och låna maskiner som står still med affärspartners. Vi samverkar nära våra kunder för att deras verksamhet kan bli mer cirkulär tack vare våra produkter. Rätt nätverk och affärspartners viktigt när man arbetar cirkulärt.	• Delar och lånar maskiner med partners • Samverkar nära kunder • Nätverk
	Tillsammans med råvaruleverantörer och komponentleverantörer identifierar vi nya möjligheter och alternativ för att sänka miljöpåverkan från material.	• Identifierar nya möjligheter med leverantörer för minskad klimatpåverkan
	Stor potential med design för återvinning.	• Stor potential; återvinningsdesign
	Alla våra piloter involverar externa partner – både kunder, avfalls- och logistikföretag. Vi ser att externt samarbete är en förutsättning för ökad cirkularitet.	• Stor potential
	På sikt ökande potential.	• Ökande potential på sikt

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	MÖJLIG POTENTIAL
TJÄNSTEBOLAG	Stora.	Stora potential
TEKNIKBOLAG	Även om vi börjar samarbete med några andra så är vi en liten spelare, istället krävs mer arbete från myndigheter och bättre lagstiftning.	Mer fokus på myndigheter och lagstiftning än samarbete
LEVERANTÖR/ DISTRIBUTÖR	Kring vissa produkter är samverkan med just kunder vår största potential för att arbete mer cirkulärt.	Stor potential
	Stor. Delningsekonomi och samverkan kommer öka. Våra produkter kan spela en aktiv roll, ge en viss person eller företag att driva en resurs vid ett visst tillfälle.	Stor potential
IT-BOLAG	Begränsad potential.	Begränsad potential
	Vi köper från telefon- och konsumentelektroniktillverkare som är enormt stora och därmed även enormt svåra att direkt påverka. Infrastrukturen finns längs värdekedjan, det som verkligen saknas är information till kund och försök till attitydförändring när det gäller konsumtionen av konsumentelektronik. Det mest intressanta, och där jag ser störst potential, skulle vara en samarbete operatörer emellan för att förändra både affärsmodell och kultur.	Störst potential med samarbete mellan operatörer

	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	MÖJLIG POTENTIAL
FINANS/INVESTMENT	Jag tror att leasing kommer öka. Våra olika bolag har olika stort behov av partners. Men om man själv inte har återvinning i sin affärsmodell händer det att man kan hitta partners för att komplettera modellen.	• Stort potential
	Finns viss potential tex avfallshantering.	• Viss potential; avfallshantering
	Vi har en central position kring finansiering av investeringar och verksamhet så samarbetet med kunder och leverantörer är helt centralt.	• Stor potential
	Stor.	• Stor potential
INDUSTRI/ UTVINNINGSBOLAG	Vi är öppna för samverkan med andra. Alltid varit svensk gruvindustris adelsmärke.	• Stor potential
	Vi har idag samverkan med avfallsaktörerna och de verkar se en affärsmöjlighet i detta, så där kommer säkert mer samverkan att ske. Det kommer kanske att finnas en marknad för att "renovera" saker och återanvända. Men här styr i nuläget priset mer än klimatfrågor hos kunden.	• Viss potential
FASTIGHETSBOLAG	Stor framförallt med våra kunder.	• Stor potential
	Stor utveckling pågår, här ser vi våra framtida affärer.	• Stor potential
	Stor potential. Vi är beroende av våra entreprenörer. Vi ser gärna att andra i vår värdekedja återanvänder material vi inte behöver.	• Stor potential
	Det finns nog stor potential som vi ännu inte nyttjat.	• Stor potential
	Viss potential.	• Viss potential

ÖVRIGA BOLAG	UTDRAG FRÅN RESPONDENT	MÖJLIG POTENTIAL
	• Vi producerar inte fysiska produkter, men använder exempelvis datorer och servrar i vår verksamhet. Samarbetet med våra leverantörer av hårdvara är avgörande. • Vi har nytta av samarbete med återvinningsföretag på våra stora marknader, för att ta produktansvar för skrotning. • Stora potential, Ingen aktör kan göra detta ensam. Tillsammans med våra kunder, affärspartners, branschkollegor, innovatörer, forskare och andra intressenter kan vi åstadkomma verklig förändring – hela vägen från att förbättra levnadsvillkoren för den enskilda bomullsodlaren till att tvätta och vårda våra kläder klimatsmart. • Finns stor potential och samverkan är ett måste för att sluta cirklar. • Stor potential, större påverkan om fler jobbar ihop. Samarbetsformer, traditionellt är att lösa allt själv.	• Stor potential; samarbete med leverantörer kring hårdvara • Stor potential: produktansvar för skrotning • Stor potential: förbättrade arbetsvillkor, klimatsmart vård av kläder • Stor potential

STOR POTENTIAL I ÖKAD SAMVERKAN

Majoriteten av aktörerna i alla branscher ser stor potential för samverkan. Det kan handla om att dela maskiner med samarbetspartners, att underlätta återvinningsprocesser genom samarbete, etc. Vissa bolag ser något mer begränsad potential i ökad samverkan, eller att samverkan kommer bli viktigare med tiden men att den inte är det idag. Ett exempel på varför vissa aktörer ser begränsad påverkan ser vi

då vi tittar på IT-branschen. En aktör ser till exempel stor potential för samverkan mellan operatörer för att förändra affärsmodeller och affärskulturen överlag, men däremot begränsad potential i samverkan över hela värdekedjan. Detta på grund av att bolaget köper produkter från enormt stora tillverkare som är svårpåverkade.

INGÅR NI I NÅGRA INDUSTRIELLA SYMBIOSPROJEKT FÖR ÖKAD RESURSEFFEKTIVITET OCH HÅLLBARHET?

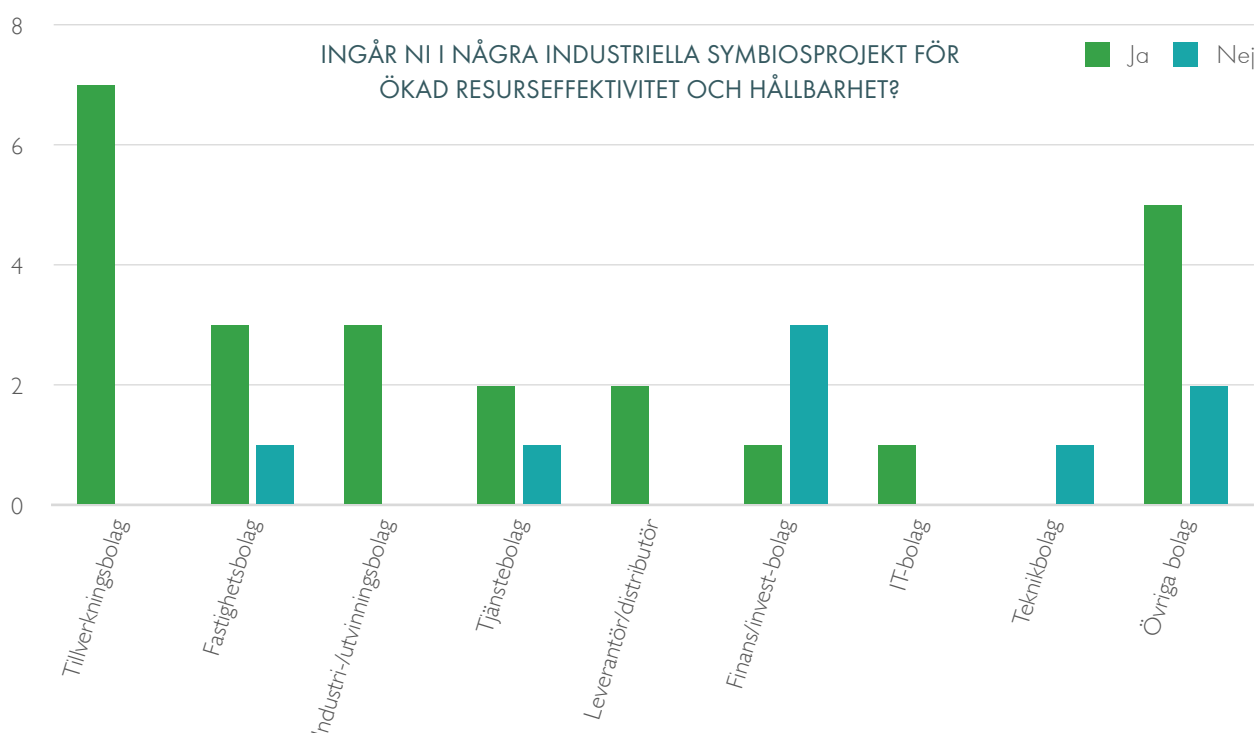
Den största andelen utav de bolag som inte ingår i industriella symbiosprojekt för ökad hållbarhet befinner sig i finansbranschen, vilket inte är konstigt med tanke på kopplingen till just industri. Tillverkningsbolagen finns alla bland de som har existerande industriella symbiosprojekt. Vi ser exempel på fyra kvalitativa svar på frågan ovan. Precis som citaten visar så har de olika bolagen olika nivåer av komplexitet vad gäller symbiosprojekt.

Ja/nja. Inte genom branschorganisationer, men vi deltar i forskning med KTH kring hållbara städer och "grön IT" samt Digital Demo Stockholm

Ja, t ex EFPIA position paper on Circular Economy och även andra industriella samarbeten så som American Chemical Society Green Chemistry Institute Pharmaceutical Roundtable (ACS GCIPR), Pharmaceutical Environment Group (PEG) och Sustainable Healthcare Coalition (SHC).

JA. Vi arbetar löpande med att öka resurseffektiviteten och ser detta som en del av vårt hållbarhetsarbete. Ett exempel är där vi levererar fjärrvärme till kommunen som därmed minskar sin användning av olja. Samordning av transporter är ett annat exempel.

Ja. I huvudsak på återvinningsidan finns vi i nätverk. Returnerade produkter som vi skänker till välgörenhet.

NÄR NI UPPHANDLAR, FINNS DET KRAV PÅ ATT PRODUKTEN NI KÖPER IN HELT ELLER DELVIS HAR FRAMSTÄLLTS AV ÅTERVUNNA MATERIAL?

Majoriteten av aktörerna har inte krav på återvunna material i sina upphandlingar. Bland fastighetsbolagen, industribolagen, leverantörerna/distributörerna, samt IT-bolagen har ingen responderande aktör denna typ av krav i sina upphandlingar. Däremot ser vi i citaten här att även bland de som inte har direkta krav på återvunna material så finns ofta andra hållbarhetsaspekter som krav i upphandlingarna, t.ex. ursprunget av råvaran, leverantörens hållbarhetsarbete eller dylikt.

"Nej men vi skapar incitament för att använda visst återvunnet material. Använder ett poängsystem BREEM där återanvändning lönar sig vid exempelvis ombyggnation där material inte ska gå till spillo."

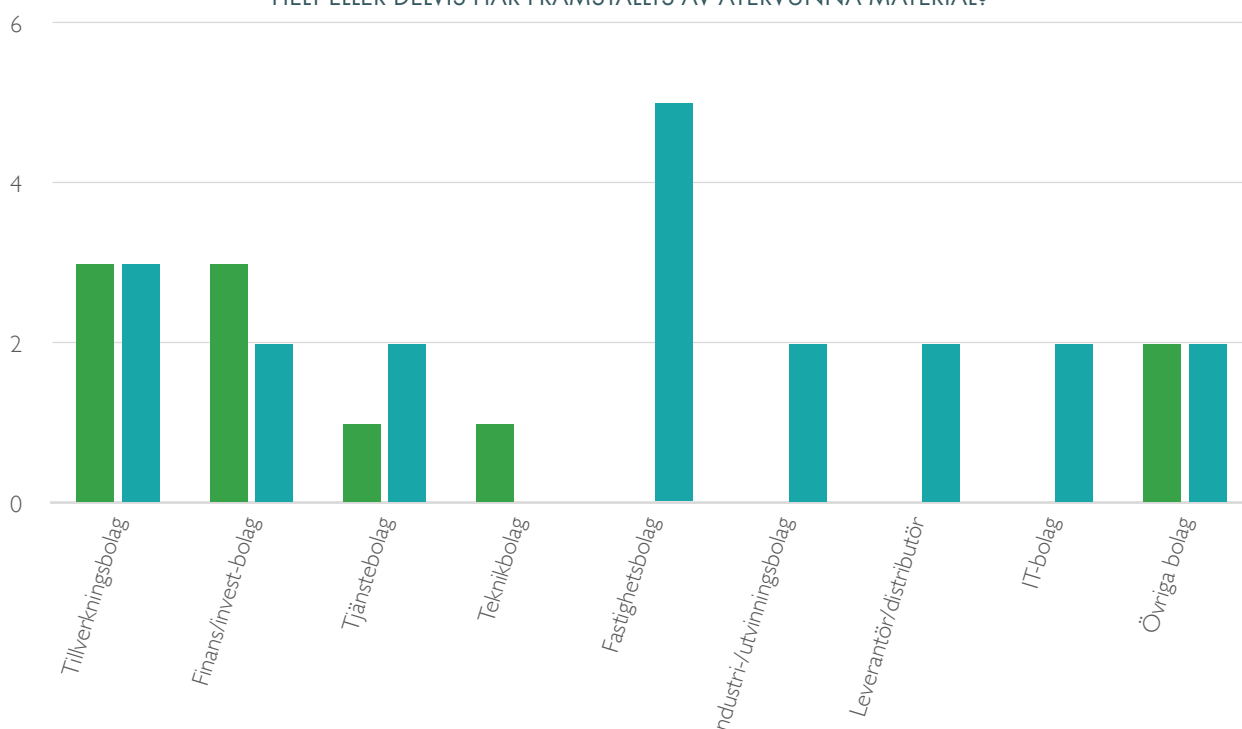
"Krav ställs aktivt på att leverantör med att undvika att avfall uppstår, återanvändning och recycling. Själva råvaran till produkt, device och förpackning ställs inga sådana krav på idag pga. problem att klara renhetskrav. Frågan finns dock med som prioriterat område i våra planer för framtiden."

"Nej. Vi följer upp andelen men har inga krav i upphandlingen."

"NEJ. Våra största råvara är förnybar och återvinningsbar vedfiber. Vi har istället krav på att råvaran ska komma från ansvarsfullt skötta skogar. För att returfibersystemet ska fungera behöver färsk fiber tillföras systemet och med vår geografiska placering är det bättre lämpat att vi baserar vår produktion på färsk vedfiber."

NÄR NI UPPHANDLAR, FINNS DET KRAV PÅ ATT PRODUKTEN NI KÖPER IN HELT ELLER DELVIS HAR FRAMSTÄLLTS AV ÅTERVUNNA MATERIAL?

■ Ja ■ Nej

FÅR NI FRÅGOR AV DE NI SÄLJER TILL AVSEENDE HUR MYCKET ÅTERVUNNET MATERIAL DET ÄR I PRODUKTEN?

Många av bolagen får inte frågor kring det de säljer med avseende på hur mycket återvunnet material som finns i produkten. Finans/investmentbolagen, tillverkningsbolagen och tjänstebolagen är överrepresenterade här. När det kommer till finansbolagen och tjänstebolagen är detta resultat naturligt eftersom de inte hanterar produkter i samma utsträckning som resterande aktörer. Vad gäller tillverkningsbolagen så får däremot 11% dessa typer av frågor.

"Ja. Ganska ofta. Relaterade till lagkrav, kemikalielagstiftning. Kunderna ställer krav i bemärkelsen att de vill att produkten lever upp till viss lagstiftning."

"Nej, inte i vår egen verksamhet. Däremot är det en fråga i de företag där vi är en aktiv och stor aktieägare."

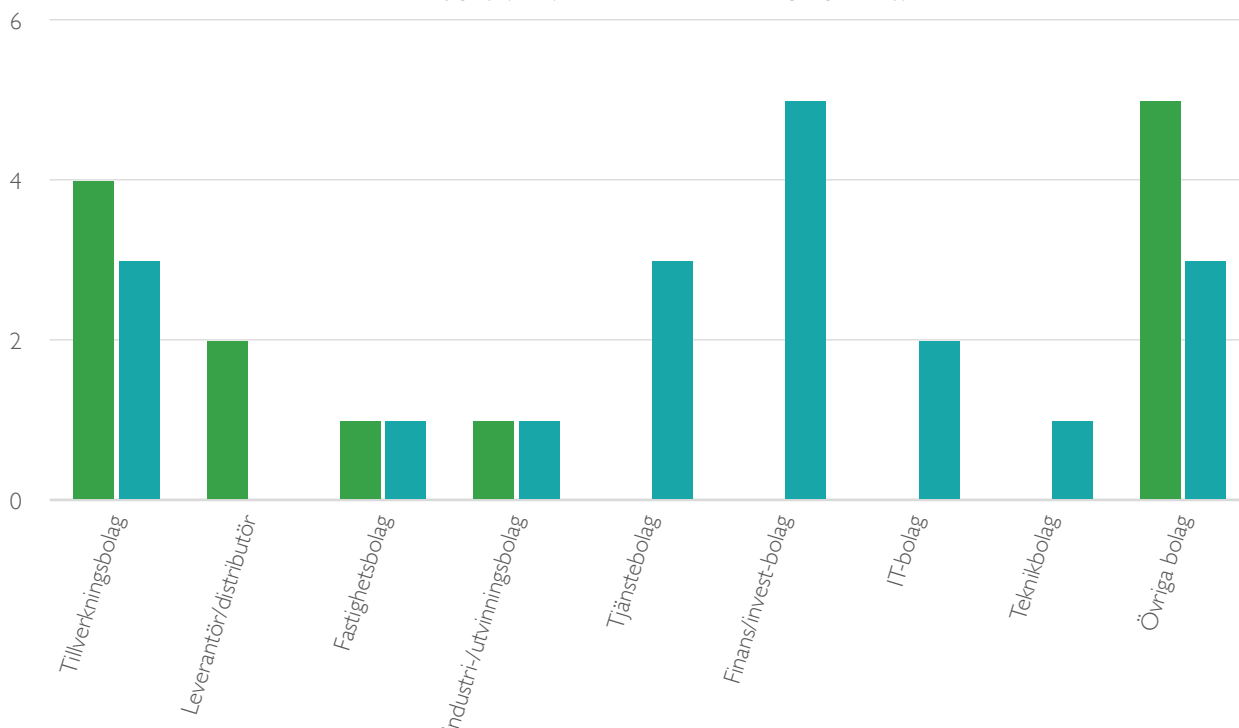
"Olika för olika kundgrupper. B2B-kundsegment - ja. B2C-segment - inte mkt."

"Inte idag. Däremot ser vi en trend i att exempelvis inredning som är hållbar är en trend som efterfrågas så på vissa fronter efterfrågar kunder cirkularitet."

"Nej inte ännu men våra produkter så som hus, tunnlar och broar är ju relativt komplexa."

FÅR NI FRÅGOR AV DE NI SÄLJER TILL AVSEENDE HUR MYCKET ÅTERVUNNET MATERIAL DET ÄR I PRODUKTEN?

■ Ja ■ Nej

PART 03

APPENDIX

2018

TABELLER - ÖPPNA SVAR

Sammanställning av öppna svar från fråga 1,2,6,7 & 8
för vilka alla öppna svar inte redovisas i tabellform i rapporten.

FRÅGA 1: FINNS CIRKULÄR EKONOMI ELLER CIRKULÄRA FLÖDEN PÅ ER AGENDA?

ÖPPNA SVAR (OSPECIFICERADE BRANSCHER):

- JA TEORETISKT, I PRAKTIKEN ÄNNU NEJ.
- JA, ABSOLUT. VI BEDRIVER ÅTERVINNING AV METALLER VID 2 A VÅRA 5 SMÄLTVERK. ELEKTRONIK VID RÖNNSKÄRSVERKEN OCH BLY-BATTERIER VID SMÄLTVERKET BERGSÖE I LANDSKRONA. DESSUTOM FINNS DET FLER PRODUKTIONSFLÖDEN SOM KAN NÄMNAS UNDER BENÄMNINGEN CIRKULÄR EKONOMI MEN DE SKULLE TA FÖR LÅNG TID ATT BESVARA HÄR.
- NEJ CIRKULÄR EKONOMI FINNS INTE PÅ VÅR AGENDA, DÄRFÖR ÄR INTE FRÅGORNA RELEVANTA FÖR OSS.
- NEJ. INTE ORDET, MEN TANKEN OM LÅNGSIKTIGHET FINNS.
- JA MEN I INLEDNINGSSKEDET. VI HAR ALLTID TÄNKT PÅ ÅTERANVÄNDNING AV DELAR OCH MATERIAL AV KOSTNADSSKÄL EFTERSOM DET I MÅNGA FALL ÄR MYCKET DYRA KOMPONENTER I VÅRA PRODUKTER.
- JA. MEN DEN EXAKTA TERMEN ANVÄNDS OLIKA. VI FOKUSERAR PÅ MINSKAD MATERIALÅTGÅNG OCH ATT FÖRLÄNGA LIVSLÄNGDEN PÅ VÅRA PRODUKTER.
- JA. SOM DESIGN OCH TEKNIKKONSULTER SÅ ERBJUDER VI DEN TYP AV TJÄNSTER/ KOMPETENS.
- JA, VI HAR ETT ÖVERGRIPANDE MÅL DÄR VI VILL BIDRA TILL ETT HÅLLBART OCH CIRKULÄRT SAMHÄLLE.

FRÅGA 2: HAR NI SATT UPP KONKRETA MÅL FÖR ERT ARBETE MED CIRKULÄR EKONOMI?

ÖPPNA SVAR (OSPECIFICERADE BRANSCHER):

- MOT VÅRA KUNDER HAR VI KONKRETA MÅL VAD GÄLLER VAD VI VILL HJÄLPA DOM ATT SPARA, EXEMPELVIS I VATTENRENING. VÅRT MÅL ÄR ATT GÅ ÅT DET HÅLLET.
- NEJ. MEN AMBITIONEN ÄR ATT ÅTERVINNA MATERIAL.
- JA, KRING MATERIALÅTERVINNING SAMT FAKTISK FÖRBRUKNING AV VATTEN, EL, AVFALLSMÄNGDER SAMT MASSINTENSITET I PRODUKTIONSPROCESSER.
- JA. EXEMPELVIS "MINST EN SECOND HAND AKTÖR PÅ ALLA VÅRA HANDELSPLATSER".
- JA MEN VI KALLAR DET INTE DET (CIRKULÄR EKONOMI). ATT ANVÄNDA ÅTERVUNNET MATERIAL ÄR DOCK ETT MÅL OCH ATT ANVÄNDA ÅTERVINNINGSBARA PRODUKTER, MEN DET BEHÖVER INTE NÖDVÄNDIGTVIS VARA VÅRT EGET MATERIAL.
- JA VI HÅLLER PÅ ATT INTRODUCERA VISSA NYCKELTAL.
- JA, VI SKA VARA KLIMATNEUTRALA TILL 2030 OCH DET INKLUDERAR VÅRA MATERIALVAL. FOKUS PÅ TRÄ OCH MER ÅTERVUNNET MATERIAL.
- DET BEROR PÅ HUR MAN SER DET. VI HAR ÄNNU INTE SATT UPP NÅGRA KONKRETA TAL SOM MÅL MEN VI JOBBAR AKTIVT MED DET. BLAND ANNAT SÅ ÄR VI JU MED I FORSKNINGSPROJEKTET CIRKULÄRA PRODUKTFLÖDEN MED IVL (BL.A). VI JOBBAR BÅDE MED ATT "RÄDDA" MATERIAL FRÅN LOKALER SOM SKA BYGGAS OM OCH ATT FAKTISKT ANVÄNDA BEGAGNADE MATERIAL VID PRODUKTION.
- JA INOM RAMEN FÖR VÅRA KLIMATMÅL
- STRATEGISK NIVÅ JA, MEN VARIERAR BLAND

BILAGA TABELLER MED ÖPPNA SVAR

FRÅGA 2: FORTSÄTTNING

ÖPPNA SVAR (OSPECIFICERADE BRANSCHER):

- JA, DELVIS. KONCERNMILJÖMÅL ATT ERBJUDA ÅTERTAG/ÅTERKÖP AV KONSUMENTELEKTRONIK SAMT ÅTERANVÄNDA ELLER SÄLJA NÄTVERKSUTRUSTNING.
- NEJ VI ÄR TJÄNSTFÖRETAG.
- JA, VI HAR BÖRJAT ATT ARBETA MED MÅL DÄR VI FOKUSERAR PÅ FÖRNYBARA MATERIAL, ÅTERVINNING OCH KOMPOSTERING. VÅRT FÖRSTA MÅL ÄR ATT ÅTERVINNA ALL AVFALL, SOM ENERGI OCH MATERIAL, FRÅN VÅRA PRODUKTIONSENHETER FRAM TILL 2030. I SLUTET AV 2017 HADE VI LYCKATS ÅTERVINNA 72% FRÅN VÅRA PRODUKTIONSENHETER.

FRÅGA 6: INGÅR NI I NÅGRA INDUSTRIELLA SYMBIOSPROJEKT FÖR ÖKAD RESURSEFFEKTIVITET OCH HÅLLBARHET.

ÖPPNA SVAR (OSPECIFICERADE BRANSCHER):

- DELVIS MEN BREDDEN AV INDUSTRIER ÄR FÖR STOR FÖR ATT KUNNA GE EXEMPEL, MEN TROLIGTVIS INOM AVFALLSVATTEN.
- JA. I HUVUDSAK PÅ ÅTERVINNINGSSIDAN FINNS VI I NÄTVERK. RETURNERADE PRODUKTER SOM VI SKÄNKER TILL VÄLGÖRENHET.
- JA, T EX EFPIA POSITION PAPER ON CIRCULAR ECONOMY OCH ÄVEN ANDRA INDUSTRIELLA SAMARBETEN SÅ SOM AMERICAN CHEMICAL SOCIETY GREEN CHEMISTRY INSTITUTE PHARMACEUTICAL ROUNDTABLE (ACS GCIPR), PHARMACEUTICAL ENVIRONMENT GROUP

(PEG) OCH SUSTAINABLE HEALTHCARE COALITION (SHC).

- OSÄKER PÅ DEFINITIONEN MEN JA, FLERA PROJEKT.
- JA. EXEMPEL: EL-VÄGEN MELLAN SANDVIKEN OCH KUNGSGÅRDEN (E16).
- JA, RESPONSIBLE MINERALS INITIATIVE (RMI)
- INGA EGNA SYMBIOSPROJEKT, DOCK MEDLEMMAR I RBA, RESPONSIBLE BUSINESS ALIANCE (FD ELECTRONIC INDUSTRY CITIZENSHIP COALITION). LEVERANTÖRER SKA GÖRA EGNA SJÄLVBEDÖMNINGAR ENLIGT RBAS KONCEPT FÖR ATT IDENTIFIERA SINA STÖRSTA SOCIALA, MILJÖMÄSSIGA OCH ETISKA RISKER.
- NEJ, VÅR VERKSAMHET ÄR FÖR LITEN.
- NEJ, VÅRA BOLAG GÖR DET MEN INTE VI.
- JA SBUF FINANSIERADE PROJEKT
- JA BL.A. MED OVAKO STEEL
- NEJ MEN VI SKA NU INGÅ I ETT FORUM MED ÅTERVINNINGSINDUSTRIERNA.
- JA, VI JOBBAR MED SKROTMARKNADEN PÅ LEVERANTÖRSSIDAN.
- JA. VI ARBETAR LÖPANDE MED ATT ÖKA RESURSEFFEKTIVITETEN OCH SER DETTA SOM EN DEL AV VÅRT HÅLLBARHETSARBETE. ETT EXEMPEL ÄR DÄR VI LEVERERAR FJÄRRVÄRME TILL KOMMUNEN SOM DÄRMED MINSKAR SIN ANVÄNDNING AV OLJA. SAMORDNING AV TRANSPORTER ÄR ETT ANNAT EXEMPEL.
- VI ÄR RÅDGIVARE I SÅDANA PROJEKT. SPECIELLT INOM AVFALL OCH ENERGI.

BILAGA TABELLER MED ÖPPNA SVAR

FRÅGA 7: NÄR NI UPPHANDLAR, FINNS DET KRAV PÅ ATT PRODUKTEN NI KÖPER IN HELT ELLER DELVIS HAR FRAMSTÄLLTS AV ÅTERVUNNA MATERIAL?

ÖPPNA SVAR (OSPECIFICERADE BRANSCHER):

- NEJ, TYVÄRR.
- NEJ. MEN PÅ VISSA MARKNADER ELLER I ANDRA LÄNDER ÄR DET EFTERFRÅGAT EXEMPELVIS FÖR STÅL OCH MÄSSING.
- KRAV STÄLLS AKTIVT PÅ ATT LEVERANTÖR MED ATT UNDVIKA ATT AVFALL UPPSTÅR, ÅTERANVÄNDNING OCH RECYCLING. SJÄLVA RÅVARAN TILL PRODUKT, DEVICE OCH FÖRPACKNING STÄLLS INGA SÅDANA KRAV PÅ IDAG P G A PROBLEM ATT KLARA RENHETSKRAV. FRÅGAN FINNS DOCK MED SOM PRIORITERAT OMRÅDE I VÅRA PLANER FÖR FRAMTIDEN.
- NEJ MEN VI SKAPAR INCITAMENT FÖR ATT ANVÄNDA VISST ÅTERVUNNET MATERIAL. ANVÄNDER ETT POÄNGSYSTEM BREEM DÄR ÅTERANVÄNDNING LÖNAR SIG VID EXEMPELVIS OMBYGGNATION DÄR MATERIAL INTE SKA GÅ TILL SPILLO.
- JA DELVIS, VI UTVECKLAR PRODUKTER SJÄLVA, MEN DET FINNS DELVIS KRAV PÅ ATT MATERIALET VI ANVÄNDER SKA VARA ÅTERVUNNET.
- NEJ MEN VI PRIORITERAR MATERIAL SOM ÄR BÄTTRE RANKADE I "BYGGVARUBEDÖMNINGEN" VILKEN UTVÄRDERAR MATERIALVALET VAD GÄLLER EXEMPELVIS GIFTFRIA MATERIAL OCH HÖGRE ANDEL ÅTERVUNNET MATERIAL.
- NEJ, INTE ÄN, MEN VI JOBBAR PÅ DET
- JA, FÖRPACKNINGAR.
- NEJ VI UPPHANDLAR INTE. VI ÄR ETT INVESTERINGSFÖRETAG SOM ÄR LÅNGSIKTIG OCH AKTIV ÄGARE I ETT ANTAL PORTFÖLJBOLAG
- NEJ, INTE ÄNNU.
- NEJ. VI FÖLJER UPP ANDELEN MEN HAR INGA KRAV I UPPHANDLINGEN.
- VI UPPHANDLAR EN MÄNGD OLIKA MATERIAL OCH PRODUKTER. OLIKA KRAVSPECIFIKATIONER FINN SPÅ OLIKA PRODUKTKATEGORIER. FÖR VISSA KATEGORIER ÄR EN DELMÄNGD ALLTID ÅTERVUNNET MATERIAL.
- NEJ. I SKROTET SOM VI KÖPER IN TAR VI INTE HÄNSYN TILL HURUVIDA DET MATERIALET I SIN TUR HAR ÅTERVUNNITS TIDIGARE.
- NEJ. VÅRA STÖRSTA RÅVARA ÄR FÖRNYBAR OCH ÅTERVINNINGSBAR VEDFIBER. VI HAR ISTÄLLET KRAV PÅ ATT RÅVARAN SKA KOMMA FRÅN ANSVARSFULLT SKÖTTA SKOGAR. FÖR ATT RETURFIBERSYSTEMET SKA FUNGERA BEHÖVER FÄRSK FIBER TILLFÖRAS SYSTEMET OCH MED VÅR GEOGRAFISKA PLACERING ÄR DET BÄTTRE LÄMPAT ATT VI BASERAR VÅR PRODUKTION PÅ FÄRSK VEDFIBER.
- NEJ MEN VI HAR RIKTLINJER FÖR ATT DET SKA LEVA UPP TILL VISSA KRAV SÅSOM HÅRDHET OCH RENHET I STÅLET, OCH VI FINNS MED PÅ STÅLSKROTSMARKNADEN.
- JA UPPMUNTRAN.
- NEJ, FÖR PERSONLIGA HYGIENPRODUKTER EFTERSOM DET INTE FINNS ÅTERVUNNA MATERIAL SOM KLARA AV DE

BILAGA TABELLER MED ÖPPNA SVAR

FRÅGA 8: FÅR NI FRÅGOR AV DE NI SÄLJER TILL AVSEENDE HUR MYCKET ÅTERVUNNET MATERIAL DET ÄR I PRODUKTEN?

ÖPPNA SVAR (OSPECIFICERADE BRANSCHER):

- JA MÖJLIGTVIS NÅGON GÅNG MEN SÄLLAN.
- JA. ÖNSKEMÅL KOMMER IN FRÅN KUNDER SOM VILL ATT DET SKA LÖNA SIG ATT ÅTERVINNA.
- SÄLLAN, MEN DET HÄNDER. (NEJ)
- JA, VI FÅR FRÅGOR OM MILJÖHÄNSYN OCH SOCIAL HÅLLBARHET.
- VET EJ
- INTE IDAG. DÄREMOT SER VI EN TREND I ATT EXEMPELVIS INREDNING SOM ÄR HÅLLBAR ÄR EN TREND SOM EFTERFRÅGAS SÅ PÅ VISSA FRONTER EFTERFRÅGAR KUNDER CIRKULÄRITET.
- BÅDE JA OCH NEJ.
- NEJ, ELLER ÅTMINSTONE SÄLLAN.
- NEJ, INTE I VÅR EGEN VERKSAMHET. DÄREMOT ÄR DET EN FRÅGA I DE FÖRETAG DÄR VI ÄR EN AKTIV OCH STOR AKTIEÄGARE.
- VÅRA BOLAG FÅR DET, SÄLLAN VI DIREKT. MEN DET FÖREKOMMER NÄR VI FÅR BESÖK TILL HUVUDKONTORET ATT VÅR DAGLIGA VERKSAMHET TILLFRÅGAS OCKSÅ.
- NEJ INTE ÄNNU MEN VÅRA PRODUKTER SÅ SOM HUS, TUNNLAR OCH BROAR ÄR JU RELATIVT KOMPLEXA.
- OLIKA FÖR OLIKA KUNDGRUPPER. B2B-KUNDSEGMENT- JA. B2C-SEGMENT -INTE MKT.
- JA, OFTA
- JA. GANSKA OFTA. RELATERADE TILL LAGKRAV, KEMIKALIELAGSTIFTNING. KUNDERNA STÄLLER

KRAV I BEMÄRKESEN ATT DE VILL ATT PRODUKTEN LEVER UPP TILL VISS LAGSTIFTNING.

- VI SÄLJER INGA PRODUKTER. VI ÄR KONSULTER.
- NEJ. NÄR DET GÄLLER ÅTERVINNING OCH MOBILTELEFONER HANDLAR SNARARE DET OM ATT KUNNA SÄKERSTÄLLA OCH VISA ATT ÅTERTAGNA TELEFONER ÅTERVINNS KORREKT, ELLER SÄLJS VIDARE TILL TILL PARTNERS SOM HANTERAR DESSA KORREKT.
- JA, DET HÄNDER ATT VI FÅR FRÅGOR PÅ FÖRNYBARA MATERIAL. ÅTERVUNNEN FIBER I MJUKPAPPERSPRODUKTER. IDAG HAR VI UNGEFÄR 60% FÄRSK FÖRNYBAR CELLULOSAMASSA OCH 40% ÅTERVUNNEN RETURMASSA